Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 198. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го ВЕРЕСНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 13, 1980 No. 198. VOL. LXXXVII

В БАЛТИМОРІ ПОСТАЄ ОСЕРЕДОК ДЛЯ СЕНЬЙОРІВ

Балтимора, Мд.— Корпорація для розбудови житлових приміщень „Лемко" (Лемко Гавзінг Корпорейшен), яка постала ще 1977 року, подала до публічного відома, що вона отримала 4,7 мільйона долярів на побудову мешкань для старих громадян. Гроші ці корпорація отримала від Департаменту. мешкань і розвитку міст у Вашінгтоні.

Члени управи тієї корпорації є: Павло Фенчак, Степан Басараб, д-р Микола Ласійчук, д-р Степан Томс, Олександер В. Траска, Йосип Мармаш, Ліда Марковська, Соня Н. Мк Кой, Михайло Гецнер та Василь Палійчук.

Отець Іван Дорнич, парох української католицької Церкви св. Михайла у Балтимор, один з головних ініціяторів тієї справи, також входить у склад дирекції корпорації.

Корпорація має завдання придбати житлові приміщення для сеньйорів слов'янського походження в районі на південний схід від Балтимор, щоб таким чином виповнити велику прогалину в тих околицях, де сеньйори слов'янського походження позбавлені таких житлових осередків, в яких вони могли б мати обслугу й товариство у своїй рідній мові.

Урядова комісія, зложена з відповідних установ федерального, стейтового й міського урядів провірила місце будови й затвердила його. В будівельних плянах узгляднено потреби для окремої опіки над сеньйорами, які не в силі біля себе ходити, забезпечено приміщення для лікарської опіки й лікарів та дентистів і на аптеку. Відповідний простір призначено для крамниці. Для задоволення духовних і релігійних потреб буде каплиця з правом ужиття різними віровизнаннями. Дирекція вже тепер пильно підбирає відповідний людський апарат, який зможе відповісти всім потребам, а зокрема припильнувати розгорнення високоякісної відпочинкової, самодіяльної й інших програм.

ВІЙСЬКО ПЕРЕБРАЛО ВЛАДУ В ТУРЕЧЧИНІ

Вашінгтон. — Державний департамент ЗСА повідомив, що згідно з інформаціями отриманими з Туреччини від американської амбасади там стався державний переворот, який доконали військові. Переворот був безкровний і в країні панує спокій. Вже в січні цього року командування турецьких збройних сил видало осторогу, що в випадку дальшої неспроможности державних чинників навести лад в країні і опанувати зростаючий хаос, терор та внутрішню боротьбу серед суспільства, армія інтервеніюватиме.

Зростаючий хаос у Туреччині не лише ослаблював ту країну до крайніх меж, але й викликував можливості збройної напасти з боку якоїсь чужої збройної сили. Вже від довгих років Туреччині приходиться працювати в тіні переважаючих збройних сил Совєтського Союзу, які зовсім не скриваються зі своїми агресивними плянами у відношенні до своїх сусідів, а тільки чекають на відповідний момент і на претекст. Всестороннє послаблення Туреччини й внутрішній хаос становили для Москви достатню причину приготовлятися „на всякий випадок".

Внутрішній нелад, постійний спад господарської активности а з тим обниження життьового рівня населення, боротьба політичних партій і груп, які зовсім вже були загубили з поля свого зору загальні національні й державні справи, а змагалися виключно за свою владу получені з епідемією терору, який за першого півроку цього року забрав більше як дві тисячі жертв вбитими — вимагали рішучих і негайних протизаходів. Ці заходи прийшли з боку військовиків, бо політичні партії до тієї міри були неспроможні будь-що перевести, що довгими місяцями не спосібні вибрати президента держави, якого, згідно з турецькою конституцією, обирає парлямент. Дотепер відбулися сотні голосувань у парляменті й ніякий кандидат не дістав достатньої кількости голосів, щоб бути обраним.

Американська амбасада також повідомила, що з дотеперішнього перебігу перевороту можна зробити висновки, що ніяким чужим громадянам, отже й американським громадянам, які перебувають у Туреччині, ані дипломатичним представництвам ніщо не загрожує.

МОСКВА ЗБІЛЬШИТЬ ДОПОМОГУ ПОЛЬЩІ

Москва. — Польська урядова делеґація, до якої входять високопоставлені в уряді і Компартії особи, веде переговори в Москві у справі економічної допомоги Совєтському Союзові для Польщі, яка стоїть перед господарською катастрофою після майже двомісячного страйку робітників в Ґданську й інших містах Польщі.

Совєтське пресове аґенство ТАСС інформує, що польська делеґація, очолена заступником прем'єраміністрів Мєчеславом Яґельським, вже зустрічалась із совєтськими речниками, зокрема з Ніколаєм Байбаковим, головою економічної плянувальної комісії. Оцінюючи перспективи переговорів ТАСС відмічує, що вони проходять „в дружній і приязній атмосфері". У цьому ж звідомленні ТАС-С-у сказано, що Яґельскі стрінувся також із 77-річним совєтським ідеологом Міхаїлом Сусловим з метою обговорити з ним деякі аспекти політики польського уряду в майбутньому у відношенні до поставлених страйкуючими робітниками вимог та урядових концесій, що їх треба буде реалізувати вже в найближчому майбутньому. Яґельскі був, до речі, головою урядової комісії для ведення переговорів з робітничим комітетом в Ґданьску, яка погодилася на вільні профспілки, на щось такого, що в опінії Суслова вважається анатемою, бож совєтський ідеолог це продукт сталінської ери.

Згідно з опінією західних дипломатів, Кремль погодився на далекойдучі концесії польського уряду тільки тимчасово і тільки для того, щоб оминути військової конфронтації з робітництвом і вдержати споводний спокій у Східній Европі, бо, як твердять деякі аналітики, польські страйки мали великий вплив на робітників в інших сателітних країнах, а також в самому СССР, про що зрештою інформували засоби масової інформації на Заході.

Один з членів польської делеґації Генрик Кісєль заявив, що головною темою розмов в Москві буде справа польської економіки, бож треба розв'язати питання, звідки Польща візьме 3,3 більйона долярів, щоб покрити взяті на себе обіцянки підвишки платень і доставии більшої кількости сільськогосподарських продуктів, чого домагалися страйкуючі робітники. Він при тому додав, що Совєтський Союз, почавши від травня ц. р., уділив Польщі економічної допомоги на суму 550 мільйонів долярів.

Другою надією для Польщі, — кажуть спостерігачі, — є Захід, зокрема З'єднані Стейти Америки і Західня Німеччина.

В часі побуту польської делеґації, очоленої віцепрем'єром Мєчиславом Яґєльським, в Москві уряд СССР і особисто Леонід Брежнєв, генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР, пообіцяли Польщі збільшити допомогу. Віцепрем'єр М. Яґєльскі недавно керував розмовами зі страйкуючими робітниками в Польщі, він найкраще пізнав їхні вимоги, через що йому вдалося добитися порозуміння з ними.

В якій формі буде уділювана допога та її висота покищо не опубліковано. Одначе, щоб вона направду причинилася до покращання важкого господарського положення Польщі, то вона, згідно з опінією господарських експертів, мусить бути направду значною. Дотепер Польща діставала велику допомогу від промислових країн Заходу, які дали їй около 20 більйонів долярів кредитами. Уряд ЗСА застановляється над збільшенням кредитів для Польщі принаймні на 20 мільйонів долярів.

В Джерзі Сити відкриється музей неофіційного мистецтва в СССР

„Маски" — Лев Кропивницький

Джерзі Сити. — Александер Ґлезер, організатор, ініціятор і мистецький директор новозаснованого Музею Совєтського Неофіційного Мистецтва, що розташувався сьогодні напроти колишнього будинку УНСоюзу і „Свободи" на Гренд вулиці в Джерзі Сити, Н.Дж., і буде відкритий у понеділок, 15-го вересня, о 6-ій годині вечора, відповідав в середу, 10-го вересня, в товаристві урядовця „КЕЙС" редакцію „Свободи", щоб розповісти про офіційне відкриття цього музею тому, що там експонуються і мистці-українці, ті, що перебувають в СССР, і ті, що нещодавно звідти видісталися.

Відкриття цього музею спеціяльно призначене на 15-го вересня тому, що якраз того дня шість років тому совєтська поліція й дружинники ганебно розгромили бульдозерами й пожежними шлянґами відому виставку мистців-неконформістів у Москві, що тоді розійшлося голосною луною протесту по цілому світі.

Розповідаючи про всі ці події мистець і мистецтвознавець, літератор і поет, хоч сам нафто-інженер з Кавказу, А.Ґлезер, згадав також, що якраз в неділю, 7-го вересня, до Відня, Австрія, нарешті прибув найновіший еміґрант з України, маляр Володимир Макаренко. Він теж репрезентований кількома своїми творами на виставці „Бульдозер-Ексгібіт", — як цю першу виставку в Джерзі Сити називають її організатори. Про те, як високо ставлять організатори виставки творчість Макаренка свідчить той факт, що світлина з Макаренкового твору „О, Калькутта!" прикрашує офіційне запрошення музею на цю першу виставку.

Серед інших малярів-українців експонуватимуть тут свої твори мистець Антон Соломуха, вже відомий українському глядачеві метрополітального Ню Йорку; Лев Кропивницький, нащадок славного роду Марка Кропивницького; Петро Беленок, Анатолій Кранський та Євген Єсауленко й інші.

Виставка охоплюватиме кілька сот образів мистців переважно модерного напрямку, — мистецького руху неконформістів, який виник у Совєтському Союзі, як протест проти єдино дозволеного в СССР „соціялістичного реалізму". В противагу до мистецтва „брехні і лжі", як каже А.Ґлезер, — мистецтво неконформістів почало говорити правду, і тому їх в совєтах намагалися й намагаються нищити. „Це мистецтво людяне, тепле, духовне, релігійне і писане душею". Не треба було цим мистцям нічого вигадувати, а лиш пропустити через своє єство ту „сюрреалістичну дійсність", яка існувала навколо них, щоб сказати світові своє нове й людяне слово.

Виставку спонзорує організація „КЕЙС" — Комітет для Абсорбції Совєтських Еміґрантів, яку очолює філантроп-американець Артур Абба Ґолдберг, заступником його є відомий дисидент Александер Ґінзбург.

Крім музею в Джерзі Сити — „руському городі", як це з гумором каже Ґлезер, — в діяспорі вже існує кілька галерій і постійних виставок совєтського неофіційного мистецтва, з якими безпосередньо пов'язаний А.Ґлезер, як мистецький керівник. Але крім цього зайняття експозиціями мистців, А.Ґлезер також розвиває поважну видавничу діяльність і має за собою томи виданих ним книжок свого авторства й інших авторів. Ґлезер переклав поезії Василя Стуса, творчість якого високо шанує.

Ґосподарський дорадник Президента передбачає вихід з рецесії

Вашінґтон. — Чарлс Шульц голова Ради господарських дорадників Президента, в своєму звіті, переданому Бюджетовій комісії Палати Репрезентантів, заявив, що рецесія „осягнула дно" й поволи буде підноситися господарська активність. Цим він зайняв таку саму поставу, як декілька днів передтим секретар Скарбу Дж. Вілліям Міллер.

Одначе „осягнення дна" рецесією не буде однозначне з недалеким значнішим пожвавленням. Навпаки ґосподарська активність зростатиме дуже поволі. Враховуючи всі складники господарського процесу, треба й на далі рахуватися зі зростом безробіття наступного року, як заявив Шульц. Так само, не зважаючи на всі дотеперішні заходи, не вдасться в найближчому майбутньому опанувати інфляцію. Голова економічних дорадників подав, що на підставі даних, які є в посіданні Ради дорадників, треба дійти до висновку, що інфляція 1981 року буде 12 відсотків у річному відношенні.

Програма „господарського оновлення" президента Картера, яка передбачує 27,6 більйона обниження в податках, плянує більшість здобутих таким чином фондів зужити щойно слідуючого року. Це так само відноситься до 2,4 більйона долярів допомоги теренам, які опинилися в особливо важкому положенні.

Американське військо братиме участь у єгипетських маневрах

Вашінґтон. — Недавно зорганізовані відділи наглого призначення, які вже від декількох місяців школяться на базах в ЗСА, матимуть нагоду практично випробувати свої методи й підготованість своїх вояків та командного складу участю у маневрах в Єгипті. Маневри ці відбуватимуть американські частини разом з більшими з'єднаннями єгипетської армії.

В Єгипті вже перебувають американські летуни, експерти воєнного летунства та технічна обслуга літаків, які тренують єгиптян в користуванні й обслузі нових літаків, які одержує Єгипет від ЗСА. Участь американських частин у маневрах в Єгипті пов'язана з розбудовою окремої стратегічної збройної одиниці для захисту Індійського океану та сумежних просторів, а в першу чергу Перської затоки і постачання нафти до промислових країн. З Москви вже декілька разів були заяви, які недвозначно вказували на її

(Закінчення на стор. 4)

Інсталюють пропам'ятну плиту в музеї в Перл Гарбор

Пропам'ятна плита Українсько-Американських Ветеранів, що її інстальовано в музеї в Перл Гарбор.

Ню Йорк, Н.Й. (М.Т.). — За ініціятивою заступника голови Головної управи Братства І-ої УД-УНА Романа Данилюка, 5-го вересня ц.р. у власній домівці в Українському Народному Домі в Ню Йорку відбулася зустріч головних і крайових комбатантських організацій, з нагоди від'їзду українських американських ветеранів — Богдана Безкоровайного й Володимира Бакада, до Перл Гарбору на Гаваї для інсталяції пропам'ятної плити в історичному музеї Арізона Меморіял Візіторс Центер.

Голова зборів Роман Данилюк привітав учасників і попросив однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять сл.п.сот. І-ої УД-УНА Богдана Підгайного, похорон якого в тому часі відбувався в Торонто, а відтак представив колишніх командирів українських американських ветеранів: Б.Безкоровайного й В.Бакада. Були тут і представники інших комбатантських організацій, а саме: Братство Січових Стрільців репрезентував д-р Степан Ріпецький; Братство І-ої УД-УНА Головну управу — Роман Гаєцький і Р.Данилюк; Крайову управу І-ої УД-УНА — Осип Голинський; Об'єднання колишніх Вояків УПА — Іван Дмитрик і Омелян Плечінь; ОбВУА — Микола Турецький; Т-во колишніх Вояків УПА - Микола Грицьков'ян і Мирослав Климко; Українських Американських Ветеранів — Гарі Полчі, Б.Безкоровайний і В. Бакад; Координаційний Комітет Українсько-Американських і Американсько-Українських Ветеранів — полк. Володимир Стек; Братство І-ої УД-УНА, станиця Ню Йорк — Ярослав Балабан і Іван Бродило; Братство Охорони Воєнних Могил „Броди Лев" — Богдан Семенюк і Кирило Григорович.

На зустріч завітав українсько-американський ветеран, головний предсідник Українського Народного Союзу д-р Іван Флис, якого привітав голова зустрічі й попросив до почесного столу, а присутні на залі привітали його оплесками.

Голова вечора у вступному слові заявив, що справу пропам'ятні плити розпочали американсько-українські ветерани в

(Закінчення на стор. 4)

В Америці

РОНАЛД РЕҐЕН, кандидат на президента з Республіканської партії, виступаючи в Клівленді, Огайо, знову критикував Джіммі Картера що він „вживає облудну реторику і перекручені факти", щоб страшити населення маривом енерґетичної кризи. Реґен уважає, що уряд ЗСА занадто узалежнив Америку від достав нафти країнам ОПЕК. Як відомо, президент Картер вже раніше заявляв, що Реґен недокладно познайомлений з енерґетичною проблемою ЗСА і його вислови базовані на „газетних звідомленнях, а не на урядовій статистиці".

ПОЛ. А. ВОКЕР, керівник федеральних резерв, виступив з критикою програми зменшення податків, що її запропонували обидва кандидати на президента — Джіммі Картер і Роналд Реґен. Вокер вважає, що зменшенням податків повинна зайнятися спеціяльна комісія покликана Президентом вже після листопадових виборів, бо теперішні пропозиції виглядають радше на передвиборчу кампанію, як на серіозний підхід до розв'язки цієї преважливої справи. Крім того він думає, що зменшення податків повинно наступити після докладного перегляду державних витрат.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ здоров'я і суспільної опіки видав зарядження що аптеки, видаючи на рецепти лікарів ліки, мусять забезпечувати клієнтів виразно і доступно написаним текстом про дію і евентуальний вплив приписаних ліків. Це зокрема відноситься до десятьох заспокоюючих препаратів, між якими є загально відомі валіюм, лібріюм, дарвон, транксен та інші. Департамент здоров'я уваже, що названі медикаменти мають побічні ефекти і для багатьох можуть бути шкідливими.

ЧЛЕНИ СЕНАТСЬКОЇ ПІДКОМІСІЇ, які ведуть слідство у справі Біллі Картера замішаного у справи Лівії і фінансові надужиття, перестали вірити, що їм вдасться, при допомозі свідків, втягнути у цю аферу президента Картера, або допомогти собі у виборах осінню цього року. Один із членів цієї підкомісії заявив: „це велика втрата мого часу і я дуже жалую, що погодився на участь в підкомісії".

ОДИН З ДОРАДНИКІВ президента Картера, який не бажав бути названим, заявив, що Президент радикально змінив свою думку щодо ратифікації Сенатом ЗСА договору із Совєтським Союзом про обмеження стратегічної атомової зброї (Салт II). Картер тепер уважає, що ратифікація може наступити тільки тоді, як СССР розпічне відтягання своїх військ з Афганістану.

ПОБОРОВА КОМІСІЯ твердить, що93 відсотки молодих мужчин, які підлягають військовій службі, зареєструвалися у призначеному часі. Серед зареєстрованих 3,6 мільйонів чоловіків, є також 3,200 жінок. Комісія, не бажаючи розголошувати цієї справи, відклала до архіву списки із зареєстрованими жінками, щоб у випадку правдивого покликання до війська чи війни, вони не попали у рекрути.

У світі

НА КОНФЕРЕНЦІЇ у Мадриді, яка має підготовити програму й процедуру переведення головної Гелсінкської конференції, що почнеться в Мадриді 11-го листопада ц. р., постали розходження між пропозиціями совєтського бльоку й інших европейських держав. Представники совєтського бльоку намагаються довести до обмежень часу дискусії, а навіть часу конференції взагалі, та ввести інші обмеження. Представники европейських держав домагаються застосування процедури, устійненої на конференції в Беоґраді. Совєтському бльокові йдеться про те, щоб створити формальну базу для пізнішого обмеження дебати в точці розгляду пошанування людських прав. Дотеперішній перебіг підготовчої конференції у Мадриді вказує, що совєтська сторона доложить усіх зусиль, щоб дебати в засадничих справах обмежити до мінімуму та звести їх до питань господарської співпраці.

ІРАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ затвердив ту частину іранського кабінету міністрів, яку прийняв до відома президент Бані-Садр. Ідеться про14 міністрів. Сімох кандидатів президент відкинув. Затвердження було попереджене дуже гострою дебатою. Президент Бані-Садр заатакував прем'єра Мохаммеда Алі Раджая за те, що той пропонує на відповідальні премієрські пости людей, які не мають найменших кваліфікацій до виконування завдань саме на цих постах. „Відданість іслямові — це велика справа, але самої відданости не вистачає для успішного виконування різних завдань", — підкреслив Бані-Садр. За це на нього розпочалася гаряча атака іслямських фанатиків і членів Іслямської республіканської партії. Атаку вів аятолла Бегешті, голова тієї партії. Закінчив її прем'єр Раджай, який врешті-решт, мусів погодитися з поставою президента Бані-Садра, бо як це потвердили інші дискутанти, сім відкинених цілковито на намічені для них пости не надаються.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЕПИСКОПІВ у Болівії офіційно виступила проти потоптання людських прав правлячою хунтою. Після шестиденних нарад єпископи видали документ під заголовком „Гідність і свобода", в якому інформують про випадки зневаження людських прав, засуджують їх та вимагають від уряду заперестати таке поступування. Конференція єпископів осудила переворот, що його перевела військова хунта.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР у Варшаві Вілліям Е.Шофел мав уже декілька місяців тому бути звільненим зі свого посту. Одначе недавні випадки в тій країні змусили його залишитися аж до закінчення кризи. Хоч криза не закінчилася, але, навпаки, виглядає, що вона триватиме значно довше, одначе сповільнення розвитку подій у Польщі вможливило Шофелеві відійти. На його місце президент Картер призначив дотеперішнього амбасадора ЗСА в Празі, Чехо-Словаччина, Френсиса Дж. Мігена. Міґен, професійний дипломат, довголітній співробітник державного департаменту, належить до невеликого кола спеціялістів для справ Східньої і Середущої Европи.

ЗСА і КНР заключили новий договір

Вашінґтон. — Переговори між ЗСА і КНР відбуваються на різних відтинках. Вже від довшого часу відбувалися переговори між обома сторонами в справі відкриття реґулярного цивільного летунського зв'язку між ними. Переговори були утруднені тим, що китайська сторона не мала ані досвіду, ані компетентних людей, які могли б цю справу вести. Остаточно все полагоджено, і президент Картер цього місяця особисто підпише цей договір.

З огляду на своєрідний піонерський характер договору, багато моментів залишено формально неустійненими, щоб дати змогу використати досвід, який набуватиметься в часі операції летунських ліній обидвох сторін. Наприклад, китайці обстоювали, щоб з обидвох сторін була тільки одна летунська компанія. Американці настоювали на тому, щоб було принаймні дві. Китайці обстоювали, що може бути тільки одна, бо вони... більше не мають. Накінець вирішили, що напочатку буде тільки одна компанія, а після короткого часу з американського боку прийде друга, або й більше.

Напочатку буде тільки одна, мабуть, найдовша в світі лінія: Ню Йорк — Сан Франсіско — Гонолюлю — Токіо — Шанхай — Пекін. З китайського боку лінію цю будуть обслуговувати три літаки Боінґ 747 модель, спеціяльно достосований для далеких летів. З американського боку це ніяка проблема, бо яка лінія не обслуговувала б на початку того маршруту, літаків вона матиме досить. З китайського боку „власником" летунської лінії буде держава, яка працює через Адміністрацію цивільного летунства КНР, а з американського — Уряд цивільної аеронавтики призначить компанію, що нею буде, по всякій правдоподібності, Пан Ам, яка вже діє між КНР і ЗСА на базі тимчасових реґуляцій. Пан Ам висилає свої літаки до Китаю ще з тридцятих років. Одначе, в міжчасі була величезна перерва з огляду на ворожі відносини між обидвома країнами. Представники КНР, які вели переговори в цій справі, висловили побажання, щоб власна компанія Пан Ам дістала концесію, бо китайська сторона нею повністю вдоволена.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Еспанія і Гельсінкська конференція

Еспанський уряд приготовляється до важливої ролі господаря для учасників і делегатів від 33-ох европейських держав, як теж Америки й Канади, які братимуть участь у конференції в Мадриді для перегляду примінень постанов Заключного Акту Гельсінкських угод.

Для Еспанії — це важлива роля, бо майже протягом сорока років ця країна була ізольована й її бойкотував майже цілий світ, тому, що нею правив генерал Франсіско Франко, якого світ уважав диктатором і союзником Гітлера й Мусоліні.

На пресовій конференції у Мадриді представник еспанського уряду Жавіє Руперез заявив, що на думку його уряду, конференція є „важливим інструментом в процесі відновлення політики детанту". Конференція буде першим міжнародним зібранням від часу совєтської інвазії Афганістану та значного погіршення відносин між Сходом і Заходом. Вдержуючи повну невтральність та статус господаря, Еспанія, — твердив Руперез, — займе на конференції становище, як держава західнього світу."

Як відомо, Еспанія старається увійти в оборонну систему НАТО, з чого Совєтський Союз є дуже незадоволений і робить все можливе, включно з обіцянками економічної допомоги, щоб відмовити Еспанію від участи в НАТО, але уряд прем'єр-міністра Адольфа Суареза, згідно з опінією політичних спостерігачів, ледве чи піддасться підшептам СССР.

Програма Мадридської конференції розглядатиме т. зв. „три кошики", які включають такі питання, як: принципи політики детанту, дискусії про зменшення воєнного напруження, наукові і культурні виміни та права людини.

Перша конференція для перегляду Гельсінкських угод відбулася у Беоґраді між 4-им жовтня 1977 року і 9-им березня 1978 року, і була бурхлива з огляду на гострі виступи совєтської і американської делеґацій. Сподіваються, що недалека Мадридська конференція буде куди більше бурхлива з огляду на совєтську інвазію Афганістану та поголовне винищування Гельсінкських груп у СССР совєтським урядом. Другою правдоподібною причиною, яка зможе викликати загострення конференції, це буде намагання Мальти дати членство в конференції для Безпеки і Кооперації в Европі Палестинській Визвольній Організації, що її, як відомо, визнав ряд европейських держав.

Конференція у Мадриді розпочнеться тиждень після американських президентських виборів, а з цим існують певні побоювання щодо ефективности американської участи, якщо дійде до зміни в Білому Домі, бо Рональд Реґен ще досі не зайняв ясного становища до питання прав людини та до Гельсінкських угод.

Святослав Караванський

ПАВЛИК МОРОЗОВ І ВОЛОДИМИР ПОЛОВЧАК

У вівторок, 9-го вересня, у Чікаґо суд знову розважав над справою 12-го літнього Володимира Половчака, доручивши психіятрам перевірити причини відмови його і його 17-літньої сестри Наталії повернутися з батьками до СССР.

Батько Володимира звернувся до чікаґського суду з вимогою забезпечити йому його батьківські права на дитину, яка не хоче повернутися з ним до СССР. Позов батька неґайно взяв під захист совєтський тоталітарний режим, зробивши досі кілька офіційних заяв, підтриманих відповідною кампанією у совєтській пресі. Таким чином бажання батька забезпечити собі право на дитину повністю збіглося з інтересами держави, яка має необмежену владу, як над дорослими, так і над дітьми.

У християнському світі існує віками створена традиція, що дитина до свого повноліття має коритися волі батьків. Ця традиція знайшла своє визнання у юридичній практиці вільного світу.

Однак країна, звідки приїхала сім'я Половчаків і куди старші Половчаки мають намір повернутися, вже 60 років тому відкинула християнську мораль, скасувавши в тому числі і споконвічні батьківські права, і натомість проголосила нову мораль, основану на протиприродній комуністичній ідеології.

Як же підходить ця нова мораль до стосунків батьків та дітей?

Право батьківства у СССР належить не батькам, а Комуністичній партії та підпорядкованій їй державі. Влада батьків над дитиною існує доти, доки батьки узгоджують свою поведінку з приписами партії. Як тільки батьки стають в опозиції до партії, вони тратять владу над дитиною, і ця влада переходить до держави.

Скільки випадків, коли віруючих батьків позбавляли батьківства через те, що вони виховували своїх дітей у релігійному дусі? Разом із тим у СССР всіляко заохочують дітей, які доносять владі про „антирадянську діяльність" своїх батьків.

Для мільйонів совєтських дітей за приклад гідної дитячої поведінки служить Павлик Морозов, який доніс на свого батька у органи КҐБ. У СССР стоять пам'ятники Павликові Морозову, а його біографію мусить знати кожен совєтський школяр. Виховання дітей на прикладі Павлика Морозова фактично заперечує традиційну християнську зверхність батьків над дітьми. Дитина має слухати і коритися батькам доти, доки вони льояльні до Комуністичної партії. Як тільки цієї льояльности нема, як тільки батьки стають у опозиції до комуністичної ідеології чи практики, зверхність батьків над дітьми заперечується і скасовується.

Отже, у випадку Павлика Морозова совєтська комуністична ідеологія визнала право неповнолітнього хлопця діяти всупереч волі батьків.

Конфлікт батька й сина Половчаків діяметрально протилежний конфліктові батька і сина Морозових. У випадку Морозових син був льояльний до держави, а батько опозиціонер. У випадку Половчаків батько своїм бажанням повернутися, виявив свою повну льояльність до Комуністичної партії та її облудної дезінформуючої пропаґанди. Син же, навпаки, всупереч упередженні батька, який з першого дня приїзду бачив у цій країні тільки неґативне, збагнув різницю між становищем людини і дитини в СССР та у ЗСА. „Тут діти в школі усміхаються, а вдома — ні". Син не згоден з офіційною пропаґандивною оцінкою життя у ЗСА, поширюваною у СССР тоді, як батько згоден і підтримує її. Син побачив у цій країні те, що у ній дійсно є: свободу і незалежність кожної людської особистости, щирі людські стосунки між людьми і можливість втілення своїх дитячих мрій, чого він не бачив і чого нема у тій країні, звідки він приїхав.

Чому ж у конфлікті Половчаків офіційна совєтська ідеологія стала по боці батька, тоді як у конфлікті Морозових схвалила виступ дитини проти батька.

Тому, що у своїй практиці комуністи керуються не християнською мораллю, а матеріялістичною ідеологією. Усе добре, що робиться на користь партії. Користь партії над усе.

І в першому і в другому випадках вони керувалися не інтересами батьків або дітей, а інтересами створеної ними тоталітарної держави, яка єдина на їхню думку, має право вершити долю, як дорослих, так і дітей.

Володимир Половчак зайшов у конфлікт не з батьком, бо права батьків у СССР не визнаються. Він зайшов у конфлікт з тоталітарною комуністичною ідеологією та її дезінформаційною машиною, покликаною ширити неправду про демократичний світ і зокрема про американський спосіб життя.

У цьому конфлікті по одній стороні виступає могутня дезінформаційна машина комуністичного світу, підтримана Комуністичною партією СССР, та потужним тоталітарним режимом з усім її виховним, правовим та поліційним апаратом.

А по другій — стоїть 12-літня дитина, яка своїм рішенням не їхати до СССР спростувала неправду, яка десятками років шириться серед населення СССР про вільний світ і про Америку.

Саме тут і постає питання:

— Чи має право дитина виступати по стороні правди і боронити правду?

От питання, на яке має відповісти демократичний суд, який на першому місці ставить християнську мораль і керується ідеалами добра, правди і свободи.

По чиїй стороні він стане?

По боці дитини, яка своїм рішенням обстоює правду, чи по стороні людиноненависницької дезінформаційної машини, покликаної збуджувати у громадян СССР ненависть до вільного світу?

Дитина відчула різницю між двома світами і двома системами. Різницю між світом страху, неправди та неповаги до людської гідности і світом свободи, людяности та християнської моралі. Дитина не хоче стати слухняним роботом і проливати кров афганців або стріляти у страйкарів, як це було у Ґданську, Норильську, Новочеркаську.

Кожен, хто зве себе демократом, хто над усі цінності у світі ставить людську свободу, мусить визнати за молодим Половчаком право зробити крок проти волі своїх батьків і проти волі тоталітарної системи — назустріч свободі, людяности та правді.

Максим Булька

Американці — купуйте Канаду!

Оце закінчився вакаційний сезон на Союзівці і розпочинаються всенародні з'їзди. Досі ми бачили всякі роди і типи з'їздів. Але про такий, що заповідається на пізню осінь, про це ніхто ніколи не чував і не видав. Бож це станеться вперше в історії нашої діяспори, що відбудеться — з'їзд українських мільйонерів!

І, це вам не фантазія, чи вигадка, а суща і реальна правда!

Заки прийде до назначення точної дати з'їзду, коротеньке вияснення:

Америка і Канада майже тотожні. І тут і там живуть наші дорогі земляки, які є свідками одних і тих самих турбот. Обидві країни переживають рецесію. Вона нагадує трясовиння, у яке, чому ми туди влізли ніхто не збагне, а теж ніхто не второпає, як із цієї халепи викарабкатися?...

А з політикою в обидвох країнах така сама нетямуха і нерозбериха. В Америці „политишен" вовтузяться і ламають собі голови, якого то їм президента вибрати, а Канадою струшує „квебецька революція" і найновіша конституція...

Але буває якось так, що у найкритичніші державні моменти, Вища Мудрість посилає спасіння. На цей раз пощастило Канаді...

Ось десь там, коло Торонто, з'явився не то віщун.. не то пророк... Він за одним помахом руки хоче розв'язати всі політичні та економічні труднощі Канади, а посередньо теж й Америки.

Називається цей „збавитель" — Бен Пич. Усі в Канаді твердять, що він феноменальний бізнесмен і блискучий калькулятор. Бен Пич запропонував Америці, щоби вона купила Канаду, за ціну 16 трильйонів долярів. Він твердить, що американці мають у таких бізнесах і щастя і досвід. Вони дуже добре купили Манґеттен, ще краще набули Люїзіяну не згадувати вже про Аляску, в якій перший раз вдалося Вашінґтонові політично „об'їхати і перехитрити" імперську Москву.

Бен Пич обрахував, що із проданих грошей, кожен канадець, повище 18 років, отримає точнісінько один мільйон долярів! Від цієї купівлі, твердить цей головокружний геній, Америка попросте в силу, а Канаді відпадуть усі заковики із Квебеком, конституцією, чи обороною.

А я обрахував і то на простий і здоровий розум, що всі ми, українці, які маємо родичів, чи добрих друзів в Канаді, можуть теж стати мільйонерами!...

Для прикладу: У Канаді живе біля сотні моїх родичів і друзів, що мають повище 18 років. Вчора я телефоном перевів „опит Ґаллупа", чи кожен із них, коли отримає цей один мільйон із продажі Канади, погодиться мені відвести тільки

(Закінґення на стор. 3)

З НАШИХ БУДНІВ

ПІСНЯ ПРО ЛЬВІВ

З-під ширококрилого пляжового капелюшка блиснули Вірині очі, як завжди трохи примхливі, трохи кокетливі, з цікавістю розглядаючи нікудишню фігуру письменника-гумориста, що пробував річкової купелі, обережно спираючись на інвалідську паличку...

— А я маю для вас привіт зі Львова! — защебетала дівчина.

— Та невже? — здивувався гуморист, — і якби не палиця, то відай полетів би сторчма з каменя у воду.

— А вгадайте від кого? — заіскрились глумливими вогниками примхливі очі.

— Ніяк не вгадаю...

— Високий Замок вам кланявся!

Вірця, яка рік тому відвідала Україну з туристичною групою, належала до цього типу жіночих істот, що в них, за словами знаного експерта, Івана Франка, „устонька — тиха молитва", але язичок гострий, як бритва... Вона була спосібною передати гумористові привіт навіть від львівського трамваю — „Чвірки", що котився, бувало, по Театинській вулиці під Високий Замок. І хоча вона живовидячки кпила собі з купальника-інваліда, то образ Високого Замку і рідного Львова, що виринув зненацька в уяві письменника, так його настроїв, що „той завдаток на прозаїка", як писали колись про нього крайові рецензенти, несподівано для себе самого „согрішив", вибачайте на слові, віршем, „породивши" внизу зацитовану „Пісню про Львів"...

„Як приснишся мені —
ген, за семи морями,
рідне місто моє
ніби з казки і снів,
то полинуть думки в
синю даль журавлями,
в давну юність мою —
в юне місто — мій Львів.
Хто засипле моря —
що стоять поміж нами,
чи здавиті тугу,
чи тужить знов і знов...
скільки літ, скільки літ,
відцвітають каштани
там на Замку, де в нас,
розквітала любов!

І к е р.

Лев Яцкевич

КОСМІЧНИЙ ҐЕНЕРАТОР ТЕПЛА

У домі ЮНЕСКО в Парижі недавно відбувся конґрес 800 вчених із цілого світу, що його вважають епохальною подією в історії людства. Його ціллю була обміна думок та ідей над можливостями використання соняшної енерґії для потреб людства.

Наперед малий епізод, здавалося б гумористичний, але дуже характеристичний для самого конґресу, на який приготовано стільки друкованого матеріялу, що жаден з його учасників не був всилі забрати його в однім дні. Що було змістом тих матеріялів? Доволі песимістичні прогнози відносно використання цього необмеженого джерела безплатної енерґії. І так, проф. Г. Люстіґ з Сити університету в Ню Йорку ствердив, що від часу, коли Аполлон пустив свою „соняшну колісницю" у піднебесні простори, досі не було, майже жадного доступу в дослідах використання енерґії сонця.

Усі доцьогочасні спроби використання соняшної енерґії, здебільша, зводилися, до таких дрібниць, як постачання води, огрівання житлових приміщень, чи відсолювання морської води, та, взагальному, були радше джерелом розчарування для серйозних вчених, що прийшли до переконання, що кошт улаштувань для користування соняшною енерґією, завеликий в порівнянні з енерґетичними користями з неї.

Другою причиною малого зацікавлення соняшною енерґією, до цього часу, був надмір нафти в світі, яка була так дешева, що не оплатилося нікому шукати за іншими джерелами енерґії. В той спосіб постала парадоксальна ситуація в світі, бо недорозвинені країни, найбільше зацікавлені у використанні соняшної енерґії, не мали відповідних капіталів на досліди та закуп потрібних уладжень, а країни упромисловлені, маючи в достатній кількості дешеве, термодинамічне пальне, прямо легковажили собі соняшну енерґетичну проблему.

Драматична зміна

Але в останньому часі дійшло до драматичної зміни на енерґетичнім ринку, — арабське ембарґо, звишка цін за нафту та довгі черги власників автомобілів перед бензиновими станціями — сколихнули навіть багатою Америкою. Майже за одну ніч, світ станув, віч-на-віч, перед енерґетичною кризою.

До цього долучилися ще наслідки занечищення довкілля та свідомість, що це все, вислід непродуманої господарки нафтовим пальним. Із впровадженням законів про обмеження занечищення довкілля, зріс кошт побудови нових електрівень та електричної енерґії. І ті всі речі стали поштовхом до більшого зацікавлення соняшною енерґією.

Під сучасну пору, існує декілька ідей і плянів її використання. Найдальше йде концепція проф. П. Е. Ґлензера з Кембриджу, Масс., що основується на вичаленні простірної станції в навколоземну орбіту, завданням якої було б „ловити" соняшну енерґію в просторі, перетворювати в електро-магнітну, короткохвильну енерґію та спрямовувати її на землю для використання.

Із далеко скромнішим проєктом виступило двох вчених з Массачутського університету в Бостоні: Н. Форд та Й. Кейн, які пропонують огрівати соняшною енерґією воду до 1,500 ступенів Цельзія. При тій температурі вирощується з води водень, який можна б вживати, як пальне, замість природного газу. Згідно з їхнім обрахуванням, з по-

(Закінґення на стор. 3)

Людмила Волянська

КАРАЛЬНА САНІТАРІЯ В КРАЇНІ „ЧЕРВОНОГО ФАШИЗМУ"

(Розмова з д-р Ніною Строкатою-Караванською)

(1)

Відразу по відбутті важливої поїздки до Копенгаґену на Світову Жіночу Конференцію Декади Жіночого Поступу, де д-р Ніна Караванська була членом делеґації СФУЖО, вона відвідала в середу, 13-го серпня, Український Народний Союз і редакцію „Свободи", де мала довші розмови з членами Головного Екзекутивного Комітету УНС і редакторами „Свободи".

В центрі розмов була Копенгаґенська конференція і зокрема праця д-р Караванської на ній. Говорила вона і про оборону людських і національних прав України і в Україні та про конкретні праці, що їх робить тепер і плянує в майбутньому. Особливо її цікавлять і близько доймають долі жінок — політичних в'язнів.

Коли СФУЖО звернулася до д-р Строкатої-Караванської їхати на Копенгаґенську конференцію і сказати все про жінку-політв'язня, — це було запрошення не тільки для дисидентки, політичного в'язня Совєтського Союзу, а також і жінки-лікарки, яка придивилася не до однієї ділянки тюремного життя з вглядом людини-медика, аналізуючи певні речі так, як цього б не могла зробити, можливо, людина іншої професії. Треба було з чогось почати, і тут д-р Ніна почала збирати матеріял і його опрацьовувати, при праці зауваживши, що самвидаву і хроніки українською мовою майже нема упорядкованих, що треба було користуватися часто-густо текстами російськими (наприклад збірники, які упорядкував Чалідзе). Тому вона висловлює побажання, щоб зробити або доповнити, де треба, хроніки українською мовою, особливо для користування Міжнародної Амнестії, яка досі покликається на тексти російські.

Умови в'язнів перш усього в її полі зору, праця їх, побут, харч, одяг, гігієна й інші специфічні проблеми. Пірнула вона з головою в табірну тематику, спершу у таку ділянку, як харчування, і на цій темі спинилася докладніше в розмові в редакції. Д-р Караванська бачить, що „тортурувати" можна не лише так, як про це популярно думають: підпихання голок під нігті, чи подібне. Тут ціле проваля в розумінні речей на Сході й Заході. Тут розуміють тортури в т. зв. „клясичному", якщо так можна висловитися, сенсі, а лікар Строката-Караванська — каже, що тепер треба нової дефініції тортур: люди хронічно голодують у в'язницях і концентраційних таборах в Совєтах. Там вироблені нові форми тортур голодом, холодом і самотністю. Читаємо хоча б і в брошурах Міжнародної Амнестії про брутальні методи зламування в'язнів самим фізичним болем, що його все ще стосується в світі. Але в СССР вже удосконалена „запрограмована" програма тортур. Тому цивілізована людина має підстави для цього, щоб переглянути дефініцію слова „тортури", як це зроблено з поняттям „геноцид".

Відразу, як вийшла з ув'язнення, не хотіла згадувати д-р Ніна Караванська, наприклад, про голодування, що там терпіла, вона і всі інші — без виключення, бо це норма. Проблема голодування. З цього всі починали. І всім прикро про це згадувати, все бо це звучить дуже „фізіологічно". Ті, що розпитували, як там є, зауважили нехіть до такого роду питань, вона ж старалася скеровувати відповідь у суто-людську площину. Але ось, заглиблюючись у побут в'язнів тепер, у вільному світі, готуючись до конференції, побачила й усвідомила собі, що про це треба говорити. Тут не місце для нехіті, якщо треба допомогти іншим, які залишилися там, і які сьогодні, в цю хвилину, проходять всі ті „запрограмовані" знущання...

Сама Ніна Строката-Караванська, як лікар і науковець (вона довгі роки працювала спочатку лікарем, а потім науковцем-дослідником у ділянці мікробіології) має нахил аналізувати явища на підставі об'єктивних наукових фактів, тому з дбайливістю ставиться до фактів, і лише факти в свою чергу переконують оцей Захід, до якого говоримо.

Тема харчування не така проста, як це виглядає відразу, і не вся суть у кількості кальорій. Опрацьовуючи цю тему, а потім вказуючи на виголоджування в'язнів по совєтських тюрмах, була зіткнулася з противиступом тих, що перебувають в полоні совєтської пропаґанди, чи з реакцією непоінформованих або наївних людей, що тільки зіставляють кальорійні велечини. У цих випадках мається до діла з нерозумінням, щирим або навмисним, проблеми, де примовка, що „ситий голодного не розуміє", виступає в повну широчінь. Говорячи про моріння голодом в'язнів — кожного в'язня — в совєтах, треба мати на увазі, що говоримо про ув'язнених, а вони всі вже і на так званій „волі", тобто ще поза тюрмою, вже не жили нормальним життям, як таким. Це переважно були люди, які були в опалі, часто звільнені з праці, часто — не приписані в місці проживання, часто, а навіть завжди — це люди, які вже поставили себе в особливі, дисидентські, умовини, отже вже жили впроголодь, вже зазнали біди і великих обмежень. І ось у самому тюремному законодавстві в совєтах читаєш про один режим для в'язня на 1,400 кальорій, і про другий режим — на 900 кальорій, або і менше насправді. З чого ці кальорії складаються? Іронією і болем вражає саме порівняння лише голих чисел в харчуванні людей „там" і десь „тут". Навіть голодуючий, начебто, якийсь, напр., чілієць чи бразилієць, має все таки природний тип харчування, і з точки зору біологічної цінности це не те саме, що в ув'язненні. Зрештою, в СССР всюди людина перебуває в тому становищі, що цілий час дбає про своє забезпечення, бо завжди є зле; бо завжди є та певність, що завтра того й того не дістанеш; що будеш голодний. А вже про ув'язнення нема що й говорити: тут голод став засобом нелюдської системи доводити з цинізмом людину до стану підлюдського існування. І знаємо з численних вже опублікованих матеріялів про умовини в таборах, що й ту мізерну кількість вживається у каральному характері, бо харчування „за провини" може кожного разу бути змінене ще на гірше, якщо цього хоче табірна адміністрація, і людина в тюрмі й таборі присуджена на вимирання. І коли голодуючі у недорозвинених країнах можуть мати допомогу з-зовні, з країн індустріяльних, і є там традиція допомагати бідуючим всередині країни, то совєтський в'язень позбавлений харитативної допомоги.

В'язень дістає безвітамінний, безбілковий або пониженої вартости харч. Його дають і не дають, бо це — як сказано — могутній засіб кари й помсти. Харч — це засіб „перевиховання". Закон табірний заставляє в'язня тяжко працювати. В'язні сумління спеціяльно цим способом карані: мусять фізично понад людські сили працювати. І знову, з найменшої примхи адміністрації, в'язневі-каторжникові зменшують придід, відбирають можливість дістати передачу, купити дрібні додатки в крамничці, позбавляють побачення чи пошти, кидають до карцерів і подібне.

Всі ці проблеми пояснювала д-р Ніна Строката на Копенгаґенській конференції, але тут її спіткала, — вона уважає, — невдача. В Копенгаґені вона була виставлена на недоброзичливу авдиторію, у відміну від українських чи американських, де зібрані хочуть за всяку ціну почуте зрозуміти й сприйняти. Розаґітовані совєтські симпатички не давали змогу все сказати. Реакція, наприклад, на „воркшапі" на форумі однієї палестинки: „Вам давали по 1,400 кальорій, а нам взагалі їсти не дають".

Що на таке можна сказати? Дуже й дуже багато. В декого, щоправда, був би відрух взагалі не говорити. Але Ніна Строката-Караванська уважає, що до світу треба говорити про всі форми тортурування в СССР, не зважаючи на підголосків, бо є ті, що хочуть слухати. А „ледачі душею" нехай не чують, хоч і за це доведеться їм колись розплачуватися власною неволею і всім тим, що з неї випливає. Вони самі побачать, що коштуватиме їх російсько-совєтська допомога.

Але підготовка до таких виступів, її, Караванської, вже буде інша. Там треба було все мати написане, відразу теж і в інших мовах. Сама вона, опинившись на волі, воліла говорити не з паперів, а вільно, з душі, бо папір мертвий, душа жива. Тут від неї не вимагали триматися написаного тексту й так було і їй краще. Але незнання мови мститься. Якщо нема готового тексту, багато часу йде на перекладання, і знову можуть повторитися випадки, коли слухачі домагатимуться ще перекладу на третю мову, як було на згаданій конференції.

(Продовження буде)

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Космічний...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

верхні 2-ох квадратних миль можна виростити таку кількість водню, енерґетична вартість якого буде дорівнюватися одному мільйонові кіловатів.

Ще іншу розв'язку запропонували А. Б. Майнель, директор Осередку Оптичних Наук в Арізоні та його дружина. Вони обрахували, що якщо б покрити поверхню 53-ох квадратних миль спеціяльним абсорбційним матеріялом, то з соняшної енерґії „поглощеної" тим матеріялом, можна б одержати електричну енерґію рівновартну одному мільйонові кіловатів. Вони плянують використати для тієї цілі частину пустелі в Кольорадо.

Здебільшого — це проєкти

Покищо, те все, тільки пляни, ідеї та проєкти. Те, що існує, існує тільки в дуже малій скалі... І так на Егейськім морі, на острові Нікирос заінстальовано, декілька літ тому, 32 дестилятори морської води, що працюють на погоні соняшної енерґії.

В Австралії, Японії та в Ізраїлі працює поверх 100,000 соняшних улаштувань для підґрівання води.

В загальному, приблизно, 10 мільйонів людей у світі користується теплою водою, огрітою соняшною енерґією. Але те все, то тільки малі окрушини. Як використати соняшну енерґію повністю та запрягти її до колісниці людських потреб, радив останній енерґетичний конгрес в будинку ЮНЕСКО в Парижі. Та хоч він, покищо, не найшов радикальної розв'язки тієї великої ідеї, то, принаймні, в часі, коли криза пального доходить до свого апогею, звернув увагу світу на можливість розв'язки ґльобальною експлуатацією теплової енерґії нашого космічного ґенератора.

Американці...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

один-однісінький відсоток?

— Усі в один голос відповіли: — Не один відсоток, а десять!

— Ти, мовляв, не клопочися нашими відсотками, а веди приспішену та понаглювальну пропаганду по всій Америці за тим, щоб вона не відкладала, а чим скорше добивала торгу. І приготувала „кеш"...

Мій добрий приятель, Охрим Колотушка, українець державницького діяпазону і один із рупорів СКВУ, якому доручено збирати фонди на його підсилення, просто, аж заікувався із радощів на саму вістку з продажі Канади:

— Ти тільки подумай, дорогий Максиме, що коли появляться наші перші мільйонери, то ми перестанемо нарешті призбирувати центи на СКВУ, КУК, Гарвард, чи Шевченківську Фундацію! Звідусіль посипляться тисячі! Ви, тільки там в Америці, натискайте на Президента, а ми тут на нашого Трудо і я певен, що коли ви там, а ми тут — понатужимося і потиснемо, то до завершення бізнесу, таки дійде!

Найбільш однак переконливо поділав на мене заклик одного із моїх братаничів у Канаді:

— Дорогий стрию, коли ми тут в Канаді спільно зберемо гроші і перетворимо тебе у майбутнього мільйонера, то, ти, незабудь, що в тебе вже підтоптаний вік.

Забезпечися в УНСоюзі на парусот тисяч! Щоб ми, тут, на цій грішній і знедоленій землі, ще довго після твого відходу, проказували: — „Царство небесне і вічний спокій нашому стрийові-мільйонерові!"...

ДЕНЬ РОДИНИ В ГЕМПСТЕДІ

Гемпстед, Н.Й. — Заходами 42-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) тут відбудеться в неділю, 28-го вересня ц.р. в залі УАПЦеркви св. Михаїла при 247 Мейпл евеню в Юніондейл, Н.Й., День Родини. У програмі: год. 10-та рано — Служби Божі в обидвох українських церквах — св.Володимира і св.Михаїла; год. 2-га по полудні — доповіді і багата мистецька програма. Доповіді виголосять: О.Ільницька-Пищимуха, С.Марусевич і К.Мицьо, а у мистецькій програмі виступлять перший раз в Гемпстеді гуморист Степан Магмет і театральна група „Ми з України" під керівництвом Евеліни Белюць. Вступи: дорослі 7,50, пенсіонери і студенти 5, а діти до 12-го року життя 3 доляри. Місця треба замовляти до 20-го вересня телефонуючи на число (516) 485-0149.

Вступайте в члени УНС!

Філядельфія і околиця!

В неділю, 28 вересня 1980 р., о год. 2 по пол. в залі Дому УНСоюзу

при 5004 Н. Олд Йорк Рд., ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

до участи в яких запрошені й зобов'язані урядовці, представники і конвенційні делеґати наступних Відділів:

10, 32, 45, 62, 83, 105, 116, 128, 153, 154, 156, 162, 163, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 269, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 397, 422, 424, 430 і 479.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття.
2. Перегляд-провірка дотеперішньої організаційної праці Округи.
3. Обговорення посиленої, осінньої організаційної кампанії, метою якої є приєднати 2,000 нових членів.
4. Обговорення загальних союзових справ.
5. Внески, запити і закриття зборів.

У Зборах візьмуть участь:

Володимир Сохан, головний секретар УНС
о. Степан Біляк, головний контролер УНС
д-р Богдан Гнатюк, головний контролер УНС
Іван Одежинський, головний радний УНС
Степан Гавриш, обласний організатор УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Інсп. Осип Бакай — *почесний голова*
Петро Тарнавський — *голова*
Василь Колінко — *секретар*
Іван Данківський — *касир*

Помер митрофорний протоієрей о. П. Ковальчик

Митрофорний протоієрей о. Петро Ковальчик, колишній настоятель парафії церкви Пресвятої Богородиці у Ню Бритені, Конектикат, помер у середу, 16-го липня. Похорон відбувся у суботу, 19-го липня.

У п'ятницю ввечорі настоятель парафії прот. о. М. Горошко і о. Д. Мамчур, відслужили Панахиду в похоронному заведенні, після чого тіло Покійного перенесено до церкви, де його зустрів Владика Марко, який прибув на цей похорон, щоб віддати останню пошану одному із своїх найближчих друзів.

У суботу вранці почалася похоронна відправа, яку відслужив Владика Марко у співслуженні прот. о. М. Горошка і о. Д. Мамчура.

У прощальному слові Владика Марко згадав про всі добрі діла покійного о. Петра для добра Української Православної Церкви і для українського народу.

Отець Петро народився 1894 року у Джерзі Сиґі, Н. Дж. В молодому віці поїхав в Україну, щоб там докінчити свою освіту, але почалася війна 1914 року, молодий Петро вступив у ряди української армії по австрійській стороні. Попав у московський полон і відсидів у ньому п'ять років. Після звільнення з полону переїхав до Праги, а пізніше до Відня і в тих містах закінчував свою освіту. На священика був висвячений 17-го жовтня 1927 року.

Повернувшись до ЗСА св. п. о. П. Ковальчик виконував душпастирську службу у таких парафіях: Форд Сиґі, Па.; Ютика, Н.Й.; Літтл Фолс, Н.Й.; Чікаґо, Ілл.; Нанти Ґло і Джонсон, Па. До Ню Бритен в Конектикат прибув у грудні 1945 року. В 1967 році одержав митру від тодішнього зверхника УПЦ в Америці Митрополита Іоана. В 1968 році відійшов на заслужений відпочинок.

Бувши настоятелем парафії у Ню Бритен, о. Петро знайшов час, щоб закінчити коледж. Крім цього, брав лекції музики в „Гарт Скул ов Мюзик" у Гартфорді. Був видавцем церковної газети „Новий Час" у Чікаґо.

Отець Петро є автором книжок: „Моя перша сповідь", „Десять Заповідей", „Початковий Катехизм", „На початку" і „На перехресті моєї дороги". Він був священиком, письменником, поетом і великим українським патріотом.

Отець Петро залишив дружину, паніматку Марію, синів Петра, Івана, Роберта і трьох онуків.

У пошану до свого колишнього пароха у парафії була проголошена одномісячна жалоба.

о.Д. Мамчура

25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ПРАВОСЛАВНОЇ ПАРАФІЇ

Ірвінґтон, Н.Дж. — Українська православна парафія св.Тройці при 836 Лайонс евеню влаштовує тут ювілейне святкування з нагоди 25-річчя її заснування. Імпреза відбудеться у суботу, 4-го жовтня ц.р., о год 6:30 вечора в залі Українського Народного Дому при 140 Проспект евеню в Ірвінґтоні. З цього приводу відбуддеться великий концерт у якому візьмуть участь: Андрій Добрянський, Рафаїл Венке, Валя Калин-Магмет, Віра Яворська, Ансамбль бандуристок ім. Лесі Українки під керівництвом Ніни Ґаліон, церковний хор ім. Д.Бортнянського під диригентурою інж. Д.Олійника, Роман Стецура, Карло Себак і Андрій Мірчук. Внеділю, 5-го жовтня, о год. 9:45 рано — зустріч Владики Константина з молодечими і ветеранськими організаціями; 10-та година — Архиєрейська Служба Божа з участю Владики Константина; год. 1-ша ювілейний бенкет з діловою і мистецькою програмою.

ПОДЯКА

Цією дорогою складаю сердечну подяку

д-рові Климентієві Рогозинському

лікареві в Ню Йорку, за надзвичайно дбайливу щоденну лікарську опіку в шпиталі, під час моєї важкої недуги, посвячуючи безінтересовно свій дорогий час високо-кваліфікованого спеціяліста.

Д-р Рогозинський виявив цим свою високу професійну дбайливість і гуманність.

ВЕЛИКЕ СПАСИБІ ВАМ ДОРОГИЙ ДОКТОРЕ.

Ваш — МИХАЙЛО САЛДАН

Краінське Лікарське Товариство Північної Америки

Відділ Метрополії Ню Йорк

повідомляє всіх Членів Відділу, що

в суботу, 20 вересня 1980 р., о год. 7-ій веч.

відбудуться

ШИРШІ СХОДИНИ

в Українському Інституті Америки

при 5-ій Авеню 79-ій вул. в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

УПРАВА ВІДДІЛУ

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 18

Т. Волох, Торонто	$22.50	А. Вінклей, Коламбус	2.50
С. Павлишин, Мейпл Гайтс	20.00	В. Войко, Лос Анджелес	2.50
Я. Зелінський, Пассейк	17.50	М. Гаврищишин, Судбури	2.50
Ю. Штик, Доляр дес Ормо	17.50	О. Головко, Ст. Пол	2.50
П. Ґула, Янґставн	12.50	Л. Гуменюк, Лонґ Айленд Сиґі	2.50
А. Герман, Джерзі Сиґі	10.00	Я. Казевич, Віт Рідж	2.50
С. Карваш, Елизабет	10.00	М. Кузевич, Філядельфія	2.50
М. Кінаш, Детройт	10.00	І. Кусен, Філядельфія	2.50
Р. Лукашевський, Чікаґо	10.00	О. Кушнір, Мінеаполіс	2.50
П. Лялюк, Атерлей	10.00	Д. Лазор, Торонто	2.50
Л. Хойнацька, Овк Форест	10.00	Е. Лапчак, Ню Йорк	2.50
М. Стецьков Дикий, Н. Тонаванда	8.00	Т. Мариглад, Іслінґтон	2.50
Я. Головач, Торнгілл	7.50	М. Мартиненко, Трентон	2.50
І. Дворак, Віндсор	7.50	д-р В. МкКей, Едінборо	2.50
В. Лесюк, Санта Моніка	7.50	В. Небесняк, Линколн	2.50
М. Лозинський, С. Бостон	7.50	В. Непокроєф, Боффало	2.50
Д. Олійник, Амстердам	7.50	Я. Нестерук, Гартфорд	2.50
Г. Половінко, Парма	7.50	А. Несторович, Гемтремк	2.50
д-р. М. Сатурський, Ню Камерставн	7.50	Л. Новіцька, Чіктоваґа	2.50
Д. Хоман, Вінніпеґ	7.50	І. Пігуляк, Сиракюз	2.50
І. Влагітка, Ляшін	6.00	О. Роніш, Монтреаль	2.50
о. Г. Врублевський, Фріленд	5.00	Д. Д. Попадинець, Іслінґтон	2.50
д-р Ю. Городиловський, Чікаґо	5.00	Р. Сікора, Брентфорд	2.50
І. Іванців, Вілловдейл	5.00	Суспільна Служба Українців Канади, — Торонто	2.50
М. Ковальчук, Честер	5.00	о. д-р А. Тилій, Гейвард	2.50
А. Кондира, Врістоль	5.00	Т. Турченюк, Монтреаль	2.50
Н. Кострик, Парма	5.00	Г. Шашло, Детройт	2.50
М. Кострицький, Філядельфія	5.00	І. Шостак, Чікаґо	2.50
Р. Куліш, Доляр дес Ормо	5.00	М. Шиндак, Торонто	2.50
П. Куриляк, Вуддейл	5.00	М. Ярошевич, Довнерс Ґров	2.50
А. Моряк, Елизабет	5.00	П. Винницький, Бетлегем	2.20
С. Мочульський, Вотервліт	5.00	І. Крат, Гіллсайд	2.20
І. Настюк, Юніон	5.00	М. Грабець, Парма	2.00
П. Нішко, Пардівілл	5.00	О. Левицька, Філядельфія	2.00
В. Ровінський, Клівленд	5.00	І. Пригода, Озон Парк	2.00
В. Стеців, Вейн	5.00	С. Темченко, Монтреаль	2.00
А. Дашко, Вирлінґтон	4.50	Ю. О. Чато, Овкленд	2.00
М. Мельникович, Асторія	4.50	В. Дембич, Вінніпеґ	1.76
М. Терлецький, Воррен	4.00	М. Зизюк, Елленвіл	1.50
Л. Соя, Ґаррен Сиґі	3.50	Т. Федишин, Честер Спрінґс	1.50
Я. Кобилецький, Монтреаль	3.00	Д. Гнатов, Пітсбурґ	1.00
С. Феденко, Воррен	3.00	М. Славінський, Ґлен Ґарднер	.50

ЛИСТА Ч. 19

Е. Керницька, Філядельфія	$100.00	Р. Черник, Елизабет	4.00
Е. Слюсар, Лос-Анджелес	50.00	Ю. Татунчак, Філядельфія	3.50
д-р И. Скрипух, Брентфорт	35.00	С. Юрків, Воррен	3.15
І. Ільків, Едмонтон	30.00	Ф. Боровський, Рочестер	3.00
П. Клюк, Філядельфія	20.00	В. Вовк, Мінеаполіс	3.00
М. Кульчицький, Ніяґара Фолс	10.00	Е. Крук, Голлівуд	3.00
М. Ясінська - Мурована, Вілмінґтон	10.00	Н. Н., Ню Йорк	3.00
М. Шнурівський, Вілле Монт Роял	10.00	А. Никифоряк, Ню Йорк	3.00
Л. і Г. Єнсен, Вруклин	8.40	М. Федор, Флемінґтон	3.00
К. Корралес, Вайт Плейнс	8.00	С. Харко, Торонто	3.00
М. Гарасовська, Вашінґтон	7.50	М. Шевчук, Люрей	3.00
М. Микитюк, Аґінкорт	6.90	С. Тур, Асторія	2.90
С. Влажків, Торонто	5.00	В. Ренер, Керґонксон	2.75
М. Вучок, Скенектеді	5.00	А. Лісікевич, Воррен	2.50
Д. Ганущак, Боффало	5.00	М. Ведзик, Парма	2.20
Я. Гарасовська, Чікаґо	5.00	Е. Кругляк, Рочестер	2.20
О. Дідух, Монтреаль	5.00	А. Мриц, Клівленд	2.20
К. Джорджія, Аллентавн	5.00	О. Оршуляк, Покіпсі	2.20
Н. Ковальський, Бруклайн	5.00	С. Серна, Маямі	2.20
д-р В. Кокорудз, Овіґо	5.00	А. Стельмах, Балтимор	2.20
А. Ксякевіч, Йонкерс	5.00	М. Шиндак, Торонто	2.20
С. Матлаґа, Картерет	5.00	М. Витвицька, Сиракюз	2.00
Л. А. Мизак, Вайтгол	5.00	О. Гарасимяк, Філядельфія	2.00
П. Молодовіц, Кліфтон	5.00	О. Гладич, Рандолт	2.00
М. Нагірняк, Філядельфія	5.00	М. Гончарів, Берклей	2.00
В. Павлюк, Шарон	5.00	О. Гончарів Сан Франсіско	2.00
І. Романишин, Вотервліт	5.00	П. Ґебуза, Шелтон	2.00
Д. Сацюк, Сан Джерман	5.00	М. І. Дурбак, Чікаґо	2.00
С. Степовий, Торонто	5.00	Е. Кулик, Рочестер	2.00
Г. Шерстюк, Роксбури	5.00	О. В. Стельмах, Ґлестонбури	2.00
Ю. Б. Юрчишин, Бостон	5.00	М. Терлецький, Воррен	2.00
І. Юссип, Ст. Луіс	5.00	о. М. Тишовницький, Лос Анджелес	2.00
о А. Борса, Вайон	4.35	І. Тромса-Турчак, Трумбул	2.00
К. Войчук, Елизабет	4.00	Е. Іваник, УНС-Відд. 37	1.50
М. Черник, Елизабет	4.00	П. Хомин, Чікопі	1.50
		В. Цюга, Відд. 367	1.50
		Р. Т. Реґетс, Обурн	1.30
		П. Василишин, Боффало	1.00
		О. Е. Василів, Чікаґо	1.00
		В. Даровський, Вердун	1.00

Український Музичний Інститут Америки

Відділ у Челтенгем-Філядельфія, Па.

повідомляє про

ВПИСИ НА ШКІЛЬНИЙ РІК 1980/81

НА СЛІДУЮЧІ ПРЕДМЕТИ:

Фортепіян: ІРЕНА ПЕЛЕХ, тел. 464-5222

Спів і музична наука для передшкілля і початкуючих: НАДІЯ ЧЕМЕРИНСЬКА, тел. 831-9124

Музична наука для початківців та заавансованих відбуватиметься на терені Норт-Іст Філядельфія, Челтенгем, та других околиць Філядельфії.

Початок навчання: **15-го вересня 1980 р.**

Виставка Гомотюк-Зєлик

У неділю, 24-го серпня, на Союзівці в пополудневих годинах відбулася в просторій залі "Веселки" виставка малярських праць Ірини Гомотюк-Зєлик. Виставку оглядали не тільки гості цієї вакаційної оселі Українського Народного Союзу, але також численні любителі мистецтва, які прибули на виставку із далековіддалених місцевостей.

На виставці були показані численні краєвиди: гірські із околиць Гантеру, Союзівки та стейту Конектикат, де мешкає мисткиня. Зокрема виділялися були два пейзажі "Велике проваллля", мальоване яких 30 миль від Гантеру в сторону Онеонти. Перспектива гір розв'язана талановито. Зелені полонини оточені темними аж чорними соснами, а на першому пляні маленька деталь: це материнка, яка цьому маєстатичному комплексові гір надає окремої ніжности. Здається, що відчуваєте пахощі материнки, дивлячись на цей пейзаж. Були теж зимові та морські краєвиди зі стейту Коннектикат.

Гарне враження робили дві картини архітектурних пам'яток — собор Св. Софії в Римі та церква в Кергонксоні на Союзівці. Численно були заступлені квіти, які мисткиня відтворює із великою до них уважливістю, а навіть любов'ю. На окрему увагу заслуговують "Городові маки", які можна вважати шедевром малярської техніки. Мальовані в пастелевих красках, притягають вони глядача своєю ніжністю та прецизністю виконання. Неменше замітні промовисті "Пеонії", "Калина", "Соняшники" та "Бози", в яких мисткиня виказала велику працьовитість і досконале викінчення.

Цією виставкою Ірина Гомотюк-Зєлик показала свій постійний мистецький ріст і виказала свою індивідуальність, доводячи ще раз, що вона давно вже звільнилася від впливів своїх учителів. Маляр-мистець Ірина Гомотюк-Зєлик вкладає у свої твори не лише велике знання мистецької техніки, але передусім чутливу на красу душу. Як поет добирає найкращих, найніжніших слів, щоб дати справжню поезію, так мисткиня створює симфонію кольорів і передає їх з такою експресією ніжних почувань, що полонить глядачів, бо малярська творчість Ірини Гомотюк-Зєлик — це справжня поезія.

М. С.

В АЛЕКСАНДРІЇ, ЄГИПЕТ, літній резиденції президента Альвара ель-Садата відбулася довга нарада між ним і міністром закордонних справ Ізраїля. Темою розмов були не тільки питання, зв'язані з наданням автономії палестинським арабам, але й цілий комплекс проблем дальшої нормалізації відносин між Ізраїлем і Єгиптом. Після тієї наради президент зустрівся з журналістами. На їхні запити, чи після наради намічуються якісь нові потягнення, чи заходи, він відповів коротко: „Дуже багато". Міністер закордонних справ Ізраїля Їцак Шамір після повороту до Єрусалиму заявив, що нарада обіймала цілий комплекс культурних, господарських, технічних і спеціяльно транспортових питань, які мусять бути розв'язані, щоб співпраця між обидвома країнами була на якнайширшій базі. Велика гостинність і теплота, виявлені єгипетською стороною в часі відвідин Шаміра вказують на зміну атмосфери у відносинах між цими обидвома країнами.

МЕХАМЕД БЕҐІН з нагоди жидівського Нового року відбув інтерв'ю в ізраїльській радіосистемі. В цьому інтерв'ю він підкреслив факт, що єгипетсько-ізраїльські стосунки входять у зовсім нову фазу. Характеристикою цієї нової фази є пожвавлення і поглиблення співпраці Ізраїля і Єгипту. Зумовлене це потребами обох країн та агресивними плянами проти них, які мають деякі арабські країни, підтримувані Совєтським Союзом. В тій новій фазі вже не вистачатиме зустрічів міністрів чи навіть президента й прем'єра, але треба буде їх поширити на контакти керівників технічних ділянок. Такі контакти мусять бути постійні, а навіть мусять постати тіла, що будуть працювати безперебійно.

В ПЕРШУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашої Найдорожчої

МАМИ, БАБЦІ І ТЕТИ

бл. п.

КАТЕРИНИ ТРУШ

з роду МАРТИНЯК

уроджена в селі Любінь Великий, обл. Львів, Україна

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 14 вересня 1980 р., о год. 8-ій рано в церкві св. Андрія, Парма, Огайо.

Просимо згадати Покійну в своїх молитвах.

Родина

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 7-го вересня 1980 р. на 43-му році життя, несподівано, відійшла у Вічність, наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, ДОЧКА, СЕСТРА, СИНОВА І БРАТАНИЦЯ

бл. п.

ЛЮБА ТОВПАШ

ПОХОРОННІ відправи відбулися 10-го вересня 1980 р. в українській католицькій церкві св. Марії в Колчестер, Конн., а Тлінні Останки Покійної похоронено на Українському католицькому цвинтарі Св. Марії в Колчестері, Конн.

Горем прибиті:

ЯРОСЛАВ — муж
з малолітніми дітьми: ОКСАНОЮ, МИРОНОМ, ІГОРЕМ І МАРІЄЮ
АННА І ВОЛОДИМИР СУМИК — родичі
БОГДАН СУМИК з родиною — брат
ОЛЬГА І ІЛЯРІЙ ТОВПАШ — тесті
ЗЕНОН ТОВПАШ з родиною — шваґер
ЕВГЕН ТОВПАШ з родиною — шваґер
та ближча і дальша Родина в ЗСА, Канаді і в Україні

На кобзарському таборі

Учасники кобзарського табору на одумівській оселі „Україна"

Кобзарські курси гри на бандурі під час літнього таборування молоді існують вже від 1967 року. Перший такий табір відбувся на одумівській оселі "Київ" в стейті Нью Йорк. Організатором і керівником його був Петро Гурський, інструктором — Григорій Трохимович Китастий, бандурист-композитор і диригент Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка.

Табори бандуристів на одумівській оселі "Київ" настільки набрали популярности, що вони поширилися по інших оселях та організаціях. Цього року, наприклад, відбулося аж п'ять кобзарських курсів на літніх таборах молоді в ЗСА і Канаді під патронатом Капелі ім. Т. Шевченка.

Цього літа перший раз відбувся кобзарський табір на одумівській оселі "Україна", коло Лондону, Онт. На цьому двотижневому кобзарському таборі від 3-го до 16-го серпня було біля 30-ти курсантів, віком від 10-ти до 31-го року, членів різних організацій молоді. Вони були поділені по своїх здібностях групами, від початківців до заавансованих. Тут учасники мали також можливість почути про історію кобзи-бандури та історію Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка. Ця капеля, що тепер має свій осідок у Детройті, бере свої початки з України ще з 1918 року, а назву "ім. Т. Шевченка" взяла собі в 40-их роках в Україні. До речі, до кінця XIX століття кобзарі-бандуристи не мали одного стандарту бандури; бандури були в різних виглядах, з різними строями, тому й не було капель чи ансамблів. З початком XX століття Гнат Хоткевич видав перший підручник гри на бандурі та устійнив стандарт бандури.

Кобзарський табір на оселі "Україна" був таким як будь-який інший одумівський літній табір, різниця була лише в зайняттях. Ранком після вставання була руханка, вмивання, збірка та піднесення прапорів — українського, канадського, американського та одумівського. Після сніданку були три години зайняття з бандурою, аж до обіду, та дві години після обіду. Далі було дві години вільного часу, коли можна було купатися в басейні, ганяти за м'ячем чи індивідуально вправляти на бандурі. Після вечері всі гуртки мали десь із півтори години співу, знесення прапорів,повечірок та вільний час із відкритим басейном. Перші два вечори нічна тиша була згідно з програмою, о 10-ій годині. Пізніше її перенесено на 10:30, або й пізніше, з огляду на уродинні вечірки, ватри, "піцу", товариський спів тощо. Хоча зайняття було багато, видно, що був час і на відпочинок, і на розвагу. Залежно від свого рівня, учасники-курсанти за час перебування (тиждень або два) придбали знання або поширили техніку бандури, збагатили свій репертуар новими піснями й танцями та поширили знайомство — нові друзі, нові побратими, друзі бандуристи.

Під час піднесення і знесення прапорів учасники співали український національний гимн, марш ОДУМ-у та "Боже Великий". У їдальні перед їжою читали або співали "Отче Наш", а після їжі, старим українським козацьким звичаєм, після молитви всі разом наголос дякували кухаркам, якими були: пані Лала Ситник, відповідальна, Галина Савранчук і Надя Заморняк-Баб'як.

У склад таборової команди входили: Віктор Ліщина — комендант, який виконав також функцію обозного; Олексій Пошиваник — заступник коменданта й інструктор бандури; Юрій Павлюк — бунчужний та опікун басейну; Валя Ситник — бунчужна і курсант гри на бандурі. До складу команди входили також інструктори курсу бандури: Петро Китастий, референт молоді Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, і Михайло Сердюк, — який був обраний капелянами найкращим бандуристом капелі (у підготуванні до проб, присутності, наставленні, розученні матеріялу тощо). Михайло заслужив і тримає перехідову бандуру Капелі. Інструктором була також Оксана Метулинська, керівник одумівського ансамблю бандуристів у Сейнт Катеринс. Пані Оксана, крім викладів техніки з авансованими, працювала також із початківцями. Не завжди і не кожен досконалий бандурист може виявити такий дар терпеливости і вміння працювати з початківцями як пані Оксана. Помічником інструкторів був Василь Корець — студент музичної консерваторії. Організатором цього кобзарського табору на одумівській оселі "Україна" був Іван Данильченко, голова ТОП-у в Канаді.

На закінчення табору в останній день, в суботу по обіді, відбувся концерт учасників табору бандуристів у присутності батьків та українського громадянства міста Лондону (Канада) і околиці. Всі — курсанти, інструктори, батьки і гості, хвалили концертовий виступ та поступ всіх курсантів цього табору бандуристів.

Провести літній час своєї відпустки, хлюпаючись в солоній водиці, або у кришталево-чистих гірських озерах, чи то опалюючись на піскових пляжах, напевно, є великою насолодою, але провести цей час на літньому кобзарському таборі може бути ще більшою насолодою і душевною приємністю.

Табір бандуристів за два тижні не виробить і не підготує молодого бандуриста до рівня членів Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, одначе, такий інтенсивний курс гри на бандурі може бути поштовхом, кроком до реалізації того великого осягнення — членства у Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка. Свого часу, в 40-их роках, Петро Китастий був наймолодшим членом капелі. Не дуже давно і Михайло Сердюк був наймолодшим членом капелі. Тепер вони, як і багато інших, присвячують багато часу для популяризації українського народного інструменту та підготови нових майбутніх кобзарів-бандуристів.

О. Пошиваник

Американське ...

(Закінчення зі стор. 1)

заінтересування арабською нафтою. Совєтський Союз має такі великі нафтові резерви, що покищо він спроможний експортувати нафту за кордон, отже він без труду обходиться без арабської нафти, без якої промисл західніх індустріяльних країн був би спаралізований. Крім цього збройний напад Совєтського Союзу на Афганістан і методи боротьби за втримання його під російською окупацією на загальну думку вказують, що це частина ширшого завойовницького пляну СССР.

Як подає американська преса головна квартира американських відділів наглого призначення міститься в Тампі на Фльориді, а її командиром є генерал-поручник корпусу морської піхоти Пол Келлі. В склад формації негайного призначення входять відповідні елементи всіх родів збройних сил ЗСА.

Спортові вісті

Редагує Омелян Твардовський

ВІДБУЛИСЯ ПЕРШЕНСТВА КОПАНОГО М'ЯЧА УСЦАК СХІД

В неділю, 24-го серпня ц.р., на площі СУМ в Еленвілі, відбулися гри турніру копаного м'яча УСЦАК-Схід, в якому взяло участь три дружини: УСК Ню Йорк, СК СУМ "Крилаті" Йонкерс і УСВТ "Чорноморська Січ". Не прибули на турнір з терену Сходу: УСО "Тризуб" і УАСТ "Леви", обидві дружини з Філядельфії. Причиною відсутности цих дружин у звітовому турнірі було те, що обидві мають у своєму складі по декілька змагунів не-українців, а згідно з тимчасовим правильником УСЦАК-Схід, до турніру допускаються дружини лише з повним українським складом. В минулому правильник УСЦАК і СУАСТ-Схід дозволяв на трьох змагунів не-українського походження, якщо вони постійно виступали в даній дружині.

Треба пригадати, що в тому часі було значно більше українських змагунів, що прибували з різних країн Европи і Південної Америки. Тепер же велика більшість існуючих українських спортових осередків, що мають активні дружини копаного м'яча, кожночасно висловлюються за тим, щоб відновити це логічне правило, бо в сучасному є значно менше українських змагунів, і тому майже в усіх дружинах виступає по декілька грачів неукраїнського походження. Такі пропозиції видвигають у Філядельфії, в Балтіморі, в Торонто, в Монтреалі й інших містах ЗСА.

Треба сподіватися, що управа УСЦАК в порозумінні з управами своїх делеґатур усталить єдиний і цілковито ясний правильник, згідно з яким можна буде проводити дійсні турніри без непорозумінь і труднощів та при більшій кількості глядачів. Без відповідного підходу до справжньої дійсности залишаться дальше ізольованими від першенських турнірів: "Тризуб" і "Леви", Філядельфія; "Дніпро" Балтімор; СТ "Україна" Торонто і Монтреаль, та дружини на терені УСЦАК-Захід. А без цих дружин турніри залишаться порожніми назвами. Таким власне був звітовий турнір.

Офіційно і дійсно оформилися "Крилаті" і "Ч. Січ". Коли ці дружини були вже готові до змагань, щойно тоді остаточно наспіла оплата від УСК-у Ню Йорк. Додатково через брак ясного правильника, змагання цього турніру пройшли під протестом проводу "Крилатих" і тому не вручено переможцям здобутих трофеїв.

Висліди змагань цього турніру:

"Ч. СІЧ" — "КРИЛАТІ" — 5:0

Переможні ґолі для "Ч. Січі" здобули: Ключник — 2, Штикало — 2, і П. Гунчак.

"КРИЛАТІ" — УСК — 5:2

Ґолі для "Крилатих здобули: М. Глушко — 2, М. Скірка — 2 і Куцина.

"Ч. СІЧ" — УСК — 1:0 — воковером після того, як дружина УСК-у не з'явилася на площу змагань. Згідно з цими вислідами кінцевий показник табелі гор мав такий вигляд:

1) УСВТ "Ч. Січ" Нюарк — гор 2, точок 4:0, ґолів 6:0; 2) СК СУМ „Крилаті" Йонкерс — гор 2, точок 2:2, ґолів 5:7; 3) УСК Ню Йорк — гор 2, точок 0:4, ґолів 2:6.

УСВТ „Ч. СІЧ" УЧАСНИК ТУРНІРУ „БЛЮ РІББОН"

Вже розпочалися гри традиційного літнього турніру за чашу фірми броварні пива "Блю Ріббон". В останніх двох тижнях усі вісім дружин учасниць відбули вже по дві рунди гор, які відбуваються кожного четверга вечором на площі Фарчерс Ґров в Юніон, Н. Дж., під електричним освітленням. Змагання проходять у двох рівнорядних підгрупах круговою системою, після чого першуни відбудуть фінальну гру за Чашу.

В своїх перших змаганнях "Ч. Січ" програла високо — 0:4 — з німецьким клюбом "Берґен Кікерс". В другій зустрічі "Січовики" в більш стабільному складі перемогли вислідом 1:0 сильний клюб "Парамус Арсенал". Переможного ґоля здобув Ключник.

Чергові змагання з італійським клюбом "Беняріче" відбудуться в четвер 4-го вересня ц.р. В складі "Ч. Січі" виступають: Хамуляк, Ю. Бакун, А. Бакун, А. Охрименко, В. Ткач, Т. Денисюк, М. Ціхоцький, В. Ціхоцький, З. Штикало, Л. Ключник, П. Коваленко, В. Коваленко, П. Гунчак, Г. Сар. Провідником дружини є Юрій Саварин.

(ОТ)

Інсталюють пропам'ятну ...

(Закінчення зі стор. 1)

1975 році заходами крайового командира д-ра Василя Лучкова; продовжував ту справу крайовий командир Г. Полчі, а до успішного її завершення прийшло за каденції Б. Безкоровайного. Б. Безкоровайний поінформував про акцію в справі пропам'ятної плити. Ця справа тягнулася досить довго, але по чотирирічній переписці з Департаментом морської фльоти увінчалася успіхом, і цього місяця відбудеться її інсталяція від американських українських ветеранів на тому всеамериканському історичному пам'ятнику, — юсс Арізона баттелшип", який разом з цілою залогою був затоплений 7-го грудня 1941 року, коли Японія напала на Перл Гарбор.

Цей воєнний корабель стоїть на винятковому місці у правилах Морської фльоти. Звичайно є так, що, якщо даний корабель затопиться, його знімають з реєстру фльоти, а „юсс Арізона баттелшип", хоч був затоплений, його не зняли з реєстру. Друга винятковість, яка стосується цього корабля, є те, що з правила, коли затоплений корабель витягнуть із води, на ньому вже не може повівати американський національний прапор. На воєнному ж кораблі Арізона цей прапор далі майорить.

Інсталяція пропам'ятної плити має значення і для українських американських ветеранів, і для цілої нашої спільноти, бо від 1962 року до кінця 1979 відвідало музей Арізон Меморіял Візіторс Центер в Перл Гарбор більше, як 13 мільйонів людей, а в 1981 році передбачають, що це число перейде 14 мільйонів.

Виступив на зборах і В. Бакадта заявив, що ветерани будуть старатися, щоб у тому історичному музеї відповідно представити українсько-американських ветеранів; і вони там також покладуть вінок від українських ветеранів, який фондує Братство „Броди-Лев".

Присутні були зацікавлені цією справою, ставили різні запити та висловлювали признання ініціяторам цього проєкту д-рові В. Лучкову, Г. Полчі і Б. Безкоровайному.

Після офіційної частини на перекусці, яку приготовила станиця Братства 1-ої УД-УНА в Ню Йорку, велися далі цікаві розмови, виміна думок про вже близький Конгрес Українців Америки. Пропоновано, щоб подібні зустрічі робити частіше, бо в таких товариствах дискусіях вирівнюються різниці політичного думання, бо українські ветерани повинні бути об'єднані, тобто спільно працювати, не дивлячись на різниці в політичних переконаннях.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 14-го ВЕРЕСНЯ 1980 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-ий Відд., о год. 1-ій по пол. в укр. кат. школі при Санфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути на збори та вирівняти залеглі вкладки. — Юлія Демчук, фін. секр.

НЕДІЛЯ, 21-го ВЕРЕСНЯ 1980 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в кафетерії церкви св. Йосафата. На порядку: відкриття, звіти — управи, касира, К. Комісії за перше півріччя, хворих, справа організування нових членів, збирання вкладок, роздача дивідендових чеків, закриття. — К. Шевчук, предс., Т. Кубарич, секр., Ст. Мартинюк, кас., А. Гривняк, заст. кас., Катерина Марґалич, заст. рек. секр.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖІММІ КАРТЕР відмовився взяти участь в дебатах президентських кандидатів з участю Джона Андерсона, що їх організує Ліґа голосуючих жінок. Картер нібито не відмовляється від публічної конфронтації з конґресменом Андерсоном, який є незалежним кандидатом на президента, але хоче спершу дискутувати тільки республиканським кандидатом Роналдом Реґеном. Ліґа голосуючих жінок більшістю голосів вирішила запросити незалежного кандидата до участи в дискусії.

ВОТЕРВЛІТ ВІТАТИМЕ КАРАВАНСЬКИХ

Вотервліт, Н.Й. (Р. Маселко). — В неділю, 21-го вересня ц.р., українці Вотервліту і Олбані зустрічатимуть Святослава і Ніну Караванських, довголітних політв'язнів сибірських таборів.

У програмі зустрічі: о год. 2-ій по полудні пресконференція з представниками американської преси, радіо й телевізії.

Зустріч Караванських з громадянством почнеться о год. 4-ій в залі Українського Горожанського Клюбу. Зустріч влаштовують Відділ УККА і 99-ий Відділ СУА у Вотервліті.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.